вчених та практиків на посилення технологічного аспекту підготовки вчителя, на необхідність впровадження школою нових технологій з метою забезпечення умов для всебічного розвитку молодого покоління.

1. Волковська Т., Коляда Т., Овчаренко Л. Систематизація педагогічної інновації //Рідна школа. – 2002. – №11. – С. 46 – 47.

2. Вулканова В., Лисенко Л. Провідні ідеї експериментальної педагогіки і сучасність //Рідна школа. – 2006. – № 9. – С. 69 – 71.

3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Наук.-метод. посібник. – К., 2004. – С. 7 – 55.

4. Нісімчук А., Падалка О., Шпак О. Сучасні педагогічні технології: навч. посібник /А. Нісімчук, О. Падалка, О. Шпак. – К., 2000. – С. 9 – 15.

5. Олійник О. Про трактування поняття “педагогічна технологія” / О. Олійник // Рідна школа. – 2004. – № 2. – С. 16 – 19.

6. Онищук Л. Гуманістична спрямованість інноваційної діяльності //Освіта і управління. – Т.6. – Ч.2. – 2003. – С. 92.

7. Підласий І. Практична педагогіка або три технології: інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. – К., 2004. – С. 64 – 74.

8. Федорова Н. Філософія інноваційних закладів освіти //Рідна школа. – 2000. – №12. – С. 19 – 22.

Стаття надійшла до редакції 09.09.2010

УДК 371.597

Олексій Петров, *директор гімназії №3 Херсонської міської ради*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ “УЧНІВСЬКЕ СПІВУПРАВЛІННЯ”

Практика вдосконалення управління шкільним співтовариством педагогів – учнів – батьків свідчить, що в умовах формування демократичного громадянського соціуму традиційна концепція “учнівського самоуправління” застаріла. Аналіз сучасної спеціальної літератури та практики свідчить про об’єктивну значущість достатньо нової концепції “учнівського співуправління”, опис якої представлена у цій статті.

Ключові слова: *учнівське самоуправління, учнівське співуправління, інформаційне забезпечення управління, шкільне дитячо-доросле співтовариство, ідеологія співуправління.*

Практика совершенствования управления школьным сообществом педагогов – учащихся – родителей свидетельствует, что в условиях формирования демократического гражданского социума традиционная концепция “ученического самоуправления” явно устарела. Анализ современной специальной литературы и практики свидетельствует об объективной значимости достаточно новой концепции “ученического соуправления”, абрис которой и представлен в данной статье.

Ключевые слова: *ученическое самоуправление, ученическое соуправление, информационное обеспечение управления, школьное детско-взрослое сотоварищество, идеология соуправления.*

The practice of perfection of management by school co-society of pedagogues – pupils – parents is evidence of that in the conditions of forming of democratic civic society traditional conception of the “pupils’ co-management” really became out of date. The analysis of contemporary special literature and practice is evidence of objective significance of rather new conception of the “pupils’ co-management” which is presented in this article.

Key words: *pupils’ self-management, pupils’ co-management, informational guaranteeing of management, school child’s - adult’s cocomradeship, ideology of co-management.*

Актуальність проблеми. Ключове положення статті 1 Конституції України, в якому говориться, що “Україна є… соціальна, демократична, правова держава” (1966 р.), “Національна доктрина розвитку освіти (Україна XX століття)” з її спрямованістю на особистісно зорієнтований підхід до навчання й виховання підростаючого покоління (2000 р.) нарешті “Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності” (2004 р.), з її центральним положенням про необхідність забезпечення взаємозв’язку між особистісними й соціальними аспектами, наявність якого слід розглядати як результат сформованості громадянськості, робить ідею учнівського співуправління особливо актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Доказом цього можуть бути роботи як вітчизняних, так і зарубіжних авторів (О. Бачинська, С. Бердникова, Н. Дерев’янкіна, І. Єрмаков, Г. Задніпряний, О. Небрат, М. Поташник, О. Скороход, В. Ягодникова, та ін.)

Автори цих робіт акцентують увагу на тому,

© О. Петров, 2010

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

що співучасть дітей у внутрішньошкільному управлінні на рівних правах з дорослими (педагоги та батьківська громадськість школи) стає не лише умовою створення демократичного клімату в школі, не лише забезпечує громадянську підготовленість особистості учня до продуктивного соціального функціонування в сучасному суспільному середовищі, але й служить важливою умовою проникнення ідей громадянськості і демократії у всі сфери системи шкільного життя.

Проте доводиться констатувати, що сам факт рівноправної співучасті дітей в управлінні школою частіше розглядається з позицій традиційного підходу, традиційної концепції “учнівського самоврядування” (роботи Н.В. Дерев’янкіна, Г.В. Єльнікової, М.Ю. Красовицького, Ю.А. Посмітної, С.В. Станкевича, М.М. Романової, та ін.).

Метою статті є спроба відповісти на запитання з позиції достатньо нової концепції “учнівського співуправління”. Концепції, яка відкриває нові можливості оптимізації прагматичних пошуків у справі демократизації управління дитячо-дорослим шкільним співтовариством педагогів – учнів – батьків.

Виклад основного матеріалу. В контексті теорії управління школою загально визначеним фактом є те, що в науковому обігу поняття “учнівське співуправління” досі не отримало однозначного трактування. Його розглядають і як принцип організації колективу, і як засіб, що стимулює моральне виховання особистості, і як одну з форм організації дитячої самодіяльності.

Найбільш характерним, на наш погляд, у плані такої неоднозначності тлумачення поняття “учнівське самоуправління” може бути його визначення як “режим спільного і самостійного життя (підкреслено нами – О.П.), в якому кожен учень може визначати своє місце і реалізовувати свої здібності та можливості” [11].

Проте підхід, в річищі якого участь дітей в управлінні шкільним життям акцентується на самостійності дитячого управління, його відстороненості від усього механізму управління школою (“учнівське самоуправління”) дорослими (педагоги – батьки) різко звужує можливості громадянського виховання, яке апріорі виступає як спеціально організований, цілеспрямований процес формування громадянської особистості.

Про прагнення вирватися із парадигмального уявлення “учнівське самоуправління” свідчать результати проведеного в кінці 2001 р. під егідою Міністерства освіти і науки України “Всеукраїнського конкурсу на кращу модель самоуправління в загальноосвітніх і позашкільних закладах країни”.

Конкурс викликав відгуки 128 учасників із всіх регіонів України, серед яких загальношкільних міських навчальних закладів – 62, сільських – 24, навчальних закладів нового типу – 32, позашкільних – 10.

У наказі МОН №112 від 18.02.2002 р. відзначено, що “Новий підхід до організації учнівського самоуправління сприяє розвитку соціальних якостей особистості, толерантності, критичності, конструктивності мислення, поваги до власної та чужої справи, оптимізму, гуманізму, здатності до самоаналізу і самовиховання сприяє осмисленню власної ролі у життєдіяльності свого колективу” [8].

Наведене з наказу МОН формулювання певною мірою розширює суттєву характеристику старого парадигмального бачення поняття “дитяче самоуправління”, яке пропонує С. Гончаренко в “Українському педагогічному словнику”: “Участь дітей в управлінні й керівництві справами свого колективу, що розвиває організаторські здібності, почуття відповідальності, ініціативу, принциповість, заповзятість і є головною умовою розвитку самостійності” [6].

Іншими словами, відповідно до визначення С. Гончаренка, “учнівське самоуправління” виступає лише як шлях розвитку в дітей самостійності на основі участі їх в управлінні й керівництві справами свого учнівського колективу.

Ми розглядаємо поняття учнівського управління в широкому його науковому значенні.

“Управління – елемент, функція організованих систем різної природи, що забезпечують збереження їх певної структури, підтримку режиму діяльності, реалізацію їх програм і цілей” [5].

Виходячи з цього визначення, внутрішньошкільне управління покликане забезпечити навчальну, виховну, адміністративну, господарську та інші види діяльності суб’єктів шкільного життя (педагогів, учнів, батьків). Мета такої діяльності – як мінімум – утримати кожен з названих елементів на певному рівні, якщо він достатньо високий, і – як максимум – підняти на рівень більш високий, що відповідає вимогам сучасного етапу розвитку школи.

Школа, виступаючи як мікросоціум, є невід’ємною частиною українського суспільства і тому підкоряється всім закономірностям соціального управління.

У керованому шкільному товаристві останнє являє собою складне системне явище. Елементами такого явища виступають на правах

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

підсистем товариство педагогів, товариство учнів, товариство батьків. Як елементи складної системи будучи тісно взаємопов’язані і взаємозалежними, кожен з них не може функціонувати поза зв’язками між собою, самостійно і керуватися лише своїми справами.

Відповідно, “учнівське самоуправління” апріорі – це частина системи внутрішньошкільного керівництва усім його багатогранним товариством, це право на участь в управлінні шкільним товариством, ніким не обмеженим, лише колективом учнів – частини цього товариства, це лише одна з форм управління всім шкільним товариством, це об’єктивно обов’язкова співучасть у громадянській системі управління.

“Учнівське самоуправління” ніяк не може бути самостійним (“самоуправління”) в межах управління шкільним товариством ще й тому, що для забезпечення функціонування його в штатному режимі “необхідно мати комплекс відповідним чином упорядкованої інформації, що регулярно циркулює каналами прямого і зворотного зв’язку, що в сукупності і складає інформаційне забезпечення в умовах школи будь-якого типу”.

Явне (або частіше всього неявне) штучне надання “учнівському самоуправлінню” права існування поза цілісним управлінським механізмом внутрішньошкільного управління системним дитячо-дорослим співтовариством входить у жорстке протиріччя з фундаментальними основами теорії управління.

“Для забезпечення управління, – підкреслює один із засновників теорії управління А. Берг, – необхідно:

- зібрати інформацію про стан системи і визначального середовища;
- передати цю інформацію каналами зв’язку до місця її споживання;
- здійснювати опрацювання отриманої інформації з метою вироблення команд управління;
- реалізувати команди управління, передавши виконавчим органам інформацію, що містить команди;
- здійснити відповідну дію і контроль” [5].

Таким чином, інтегруючи суттєвий зміст виділених вище таких ключових характеристик наукового визначення поняття “управління”, як: “частина системи управління”, “обов’язковість участі в управлінні”, “одна з форм управління”, “інформаційне забезпечення системи управління”, слід говорити не про дитяче (учнівське) самоуправління, а про співуправління учнів у такій складній суспільній дитячо-дорослій системі, як середня загальноосвітня школа.

Отже, відповідним буде висновок про те, що виражена деяка некоректність досить широко і звично вживаного поняття “учнівське самоуправління” знімається поняттям “співуправління учнів”, “учнівське співуправління” – одним із ключових понять нетрадиційної концепції шкільного співуправління.

З позиції концепції суспільно-державного підходу до управління закладами освіти (Г. Єльникова, Г. Задніпряний, М. Яремко) більшою мірою визнається і МОН у своєму наказі про підсумки названого вище Всеукраїнського конкурсу. Цей конкурс сприяв появі нового підходу до учнівського самоврядування, побудованого на основі об’єднання факторів організаційно-правових засад, цілей та завдань, принципів і методів педагогічної підтримки університетських ініціатив. Такий підхід, як засвідчує аналіз, сприяв розвитку соціальних якостей особистості: толерантності, критичності, конструктивності мислення, а вміло організоване учнівське самоврядування є школою формування навичок управління соціальної активності та відповідальності” [8].

Слід зазначити, що немало дослідників достатньо близько підходив до розв’язання питання про зняття вищезазначеної неточності, вказуючи на те, що якраз вона знижує якісний рівень (змістовного її організаційного характеру) громадянського виховання як головної умови входження учнів у сферу управління рідною школою на правах законної співучасті.

“Виховання є процес соціальний, у найбільш широкому розумінні виховує все: люди, речі, вища, але перш за все і більш за все – люди”, – підкреслював у свій час А. Макаренко. “Процес громадянського виховання, – відзначає А. Макаренко в іншій роботі, – неможливо здійснити без суб’єкт-об’єктних взаємин “учитель-учень”, на основі яких відбувається формування ставлення дитини до явищ громадянського життя суспільства”.

Підтримує цю думку й В. Сухомлинський: “На основі громадянського бачення світу будується все моральне виховання і відбувається поєднання особистісного й соціального”. Або: “Особистість визначається, з одного боку, ступенем засвоєння соціального й громадянського досвіду, а з іншого – власним внеском у розвиток і формування духовних і моральних цінностей. Громадянська сутність особистості у власній діяльності й властивостях відображає суспільний розвиток”.

Л. Гордин говорить про учнівську співучасть в управлінні школою як про “спосіб і метод розвитку громадянської активності, ініціативи і

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

самостійності” [13]. А. Лютенко характеризує таку співучасть як “частину демократичного шкільного життя”, а В. Іванов підкреслює, що лише в такого роду співучасті “виявляється можливість брати участь у здійсненні владних функцій”. Більш чітко елемент співучасті, співуправління фіксується в М. Приходько, який характеризує його як “цілеспрямовану, конкретну, систематичну, організовану й передбачувану результатами діяльність, в процесі якої реалізуються функції управління, спрямовані на виконання завдань, що стоять перед школою” [10].

Дуже близько в трактуванні поняття “учнівське співуправління” мотив учнівської співучасті в управлінні, мотив “учнівського співуправління” звучить у Т. Грабовської, В. Демчик, Т. Шевченко та ін. “Це форма демократичної побудови життя учнівського колективу, яка передбачає: широку участь учнівських самодіяльних організацій у вирішенні найважливіших питань своєї життєдіяльності з урахуванням інтересів різновікових груп; формування “високих моральних якостей, інтелектуальних і організаторських здібностей; удосконалення практичних умінь, навичок у процесі колективного визнання “важливих цілей з наступною їх реалізацією” [9].

Співзвучні з наведеними вище смисловими позиціями по відношенню до парадигми “учнівське співуправління”, яке ми відзначаємо в педагогів-дослідників, можна знайти у філософській і соціологічній літературі.

Так А. Андреєв, В. Афанасьєв, І. Кан, Г. Смирнов, Г. Філіпов та ін. формулюють мотив “співуправління”, говорячи про самоуправління як про осмислену цілеспрямовану діяльність, яка виступає об’єктивною умовою підготовки особистості до саморегуляції своєї життєдіяльності і поведінки в суспільстві.

В. Білоусова уточнює цей мотив, говорячи про самоорганізацію учнів, що останнє забезпечує формування відносин не лише взаємозалежності, але й лідерства та партнерства в поєднанні з організаторськими якостями шляхом залучення учнів в управління шкільними справами в рамках дієздатних органів учнівського колективу, що наділений широкими правами й обов’язками [4].

В якості важливого теоретичного передбачення у формуванні позиції розуміння суті поняття “співуправління” ми знаходимо в С. Ожегова в його трактуванні поняття “самоуправління” як “право на внутрішнє управління своїми, місцевими силами”, а також в Енциклопедичному словнику як “форма місцевого управління в містах, товариствах, комунах через органи, котрі обираються частиною населення або всім населенням” [12].

Інтегруючи все сказане вище, можна стверджувати, що “учнівське співуправління” подається як право учнів на співучасть і рівноправне входження їх у форми й способи управління шкільним дитячо-дорослим товариством.

Таким чином, “учнівське співуправління” виступає як об’єктивно необхідна умова підготовки учнів до життя і праці в якості соціально-продуктивних особистостей, а тому може бути охарактеризоване як соціально-демократичний інститут, чітко діючий на основі невіддільного від демократії принципу лібералізму.

Суттєва сторона принципу лібералізму в демократизації управління системою шкільного дитячо-дорослого співтовариства на основі врахування практики “учнівського співуправління” може бути представлена таким чином:

1) спільне (з педагогами і батьками) визначення проблем життєдіяльності школи, їх формулювання, визначення можливих способів їх розв’язання;

2) виявлення не позицій, а всіх переваг та існуючих думок;

3) досягнення консенсуса і врахування думок усіх учасників дискусій як основа прийняття підсумкового публічного рішення;

4) визначення права меншості впливати на прийняття рішень;

5) забезпечення вибору поля спільної діяльності (у тому числі і для меншості);

6) відкрите публічне управління;

7) публічний аналіз підсумків співробітництва (суспільна експертиза) (М. Бондаренко, Г. Єльникова, В. Плотник, М. Поташник, М. Яремко та ін.)

Принципи лібералізму є комплексом завдань демократизації шкільного співтовариства і, беручи до уваги конкретику школи, служать основою забезпечення громадянського виховання в контексті прямої, безпосередньої демократії, дитячо-дорослого партнерства.

Такі дії забезпечують відхід від практики жорсткого регулювання зверху, відхід від практики нав’язаної системи управління шкільним співтовариством, реалізацію установки педагогів і батьків на співуправління учнів, тобто на відкриту, широку, конкретну участь суб’єктів шкільного освітнього поля в конкретному спільному управлінні справами школи на основі демократичних норм.

В аспекті сказаного, учнівська співучасть, співуправління поряд з педагогами школи і

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

батьківською громадськістю є найбільш перспективний шлях у досягненні мети демократичного оновлення шкільної життєдіяльності. Шлях, який гарантує співпрацю і партнерство на рівних правах в ім’я цієї мети, шлях, на якому школа як мікросоціум отримує розвиток. Векторами цього розвитку виступають:

- спільна (педагоги, учні, батьки) побудова освітнього простору школи;

- спільне (педагоги, учні, батьки) відстоювання права школи на самостійність, відкритість, публічність, відповідальність за розвиток дітей і школи.

Ця векторна спрямованість на партнерство, на співпрацю на паритетних началах стає ідеологією учнівського співуправління.

Повертаючись ще раз до основної Конституційної цінності України як “Держави соціальної, демократичної, правової” і виходячи з ідеології “учнівського співуправління”, важливо підкреслити, що демократизація внутрішньошкільного управління вимагає не стільки особливих нормативних актів, як це відбувається в розумінні традиційної парадигми “учнівського співуправління”, скільки послідовного формування установки на відкрите учнівське співуправління на всіх рівнях шкільного дитячо-дорослого колективу.

Орієнтир на таку установку робить дитяче співуправління школою навчання демократії, ефективним способом формування соціально-продуктивної особистості, здатної включатися в оновлювальні процеси, що відбуваються в українському соціумі.

У світлі такої установки управління шкільним співтовариством, а в його складі і “учнівське співуправління”, – це результат цілеспрямованих педагогічних зусиль для розвитку учнівського колективу, який сприяє формуванню у членів колективу громадянських якостей шляхом залучення їх до управління шкільними справами та створення працездатних органів самоорганізації, наділених реальними правами й обов’язками”. Це особлива педагогічна технологія формування громадянських якостей дитини в системі демократичних відносин шкільного колективу. І особливість цієї педагогічної технології полягає в тому, що вона має реалізуватися на засадах самовизначення та самореалізації вихованців.

Якраз на основі цієї технології, технології “учнівського співуправління” формуються такі цінності соціально-продуктивної особистості, як: демократизм, соціальна спрямованість, правова відповідальність. Цінності, які є визначальними щодо соціально продуктивної поведінки випускника школи в умовах демократичного ринкового співтовариства.

Висновки. Враховуючи сказане, головним висновком, на наш погляд, є той факт, що реалізація ідеї “учнівського співуправління” оптимізує розв’язання цілої низки питань, які на рівні традиційної парадигми “учнівського самоуправління” не можуть бути розв’язані у відповідності із сучасними вимогами до школи.

Наведемо лише найбільш актуальні проблемні питання, що піднімаються керівництвом шкіл, розв’язання яких в аспекті ідеї “учнівського співуправління” вимагають найоперативнішого підходу, а саме: а) формалізм у функціонуванні дитячо-дорослого шкільного співтовариства без врахування думок і бажань учнів; б) ігнорування принципу самодіяльності та ініціативи в роботи з учнями; в) прямий тиск педагогів на громадянську думку учнів; г) організація життєдіяльності шкільного співтовариства дітей і дорослих за формою, але не за суттю; д) участь в управлінні внутрішньошкільним співтовариством залишається привілеєм лише окремих учнів.

Перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження. Предметом дослідження передбачають створення моделі співуправління шкільним дитячо-дорослим колективом, перегляд класичних принципів основи побудови системи учнівського співуправління, орієнтирами якої стануть конституційні цінності сучасного українського соціуму.

1. Конституція України. – К.; Верховна Рада, 1966. – 68 с.

2. Національна доктрина розвитку освіти (Україна XXI століття).

3. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності.

4. Білоусова В. Теорія і методика гуманізації відносин старшокласників у позаурочній діяльності загальноосвітньої школи: Монографія. – К.: ІЗНН, 1977. – 150 с.

5. Берг А.И., Черняк Ю.И. Информация и управление. – М.: Экономика, 1966. – 64 с.

6. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 947 с.

7. Єльникова Г.В. Основи адаптивного управління (тексти лекцій). – Х.: Видав. гр. “Основа”, 2004. – 128 с. – (серія “Бібліотека журналу “Управління школою”: Вип. 3(15)

8. Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – К.: Педагогічна преса. – 2002. – №8.

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

9. Науково-методичні проблеми формування оптимального педагогічного клімату в шкільному колективі / Т. Грабовська, В. Демчик, Т. Шевченко, О. Слісаренко, Є. Спіцін, С. Ставські. – К.: МАУП, 1999. – 213 с.

10. Приходько Н. Педагогічні основи учнівського самоврядування. – Н.: Просвіта, 1990. – 126 с.

11. Станкевич С.В. Організація учнівського самоврядування // Виховна робота в школі. – 2005. – №12(13). – С. 2 – 3.

12. Советский энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия. – 1979. – 1600 с.

13. Учнівське самоуправління в школі: сьогодні і завтра. Книга для учителя // Л. Гордін, – К.: Рад. школа. – 1989. – 334 с.

Стаття надійшла до редакції 14.11.2010

УДК 377:659.1

Наталія Вачевська, *викладач*
Коледжу статистики, м. Дрогобич

СУТНІСТЬ І МЕТА РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗАХОДИ УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ ПРОФТЕХОСВІТИ

У статті дано визначення реклами, в цьому аспекті реклама була б надзвичайно корисною для суспільства і багатьох молодих людей, які вибирають свою майбутню професію і спеціальність для трудової діяльності.

Ключові слова: *реклама, профтехосвіта, підприємство, ринок праці.*

В статье дано определение рекламы, в этом аспекте реклама была бы чрезвычайно полезной для общества и многих молодых людей, которые выбирают свою будущую профессию и специальность для трудовой деятельности.

Ключевые слова: *реклама, профтехобразование, предприятие, рынок труда.*

Determination of of advertising is given in the article, in this aspect, advertising would be extraordinarily useful of for society of and many young people which choose it future profession and speciality for labour activity.

Key words: *advertising, proftecheducation, enterprise, labour-market.*

Актуальність проблеми. Реклама сприяє розповсюдженню знань з різних сфер суспільного життя, допомагає споживачам зробити свій вибір. Та чи буде такий вибір власним і чи не приведе надмірне рекламування до того, що ми будемо споживати більше та спілкуватися частіше, ніж ми можемо собі дозволити. Виникає питання – як можна споживати більше, коли виробництво товарів на ринок не є таким як це вимагає ринок споживача, а реклама постійно в найцікавішому місці перериває улюблені фільми, встряє між рядками в газеті, аршинними буквами пхається у вічі серед міського краєвиду?

Ми не маємо реклами про те, щоб збільшити виробництво, готовити молоде покоління до праці, рекламу про робітничі спеціальності, які необхідні країні для вироблення матеріальних благ. Рекламують пиво, спікере, горілочку й інші шкідливі для молоді речі.

Проте рекламу можна схвалювати, лаяти її, погоджуватись чи не погоджуватись з нею, але проаналізувавши успішну діяльність будь-якого підприємства неможливо не помітити роль реклами в зростанні обсягів продажу при умові, що товар відповідає високій якості, стандартам.

Аналіз останніх публікацій. Результати аналізу досліджень та пошуку шляхів її вдосконалення на основі праць вітчизняних учених у даній галузі знань, хоча її ґрунтовні наукові основи закладені і обґрунтовані в працях вітчизняних учених: М.В. Вачевський, В.М. Мадзігон, Н.Л. Вачевська, Н.Г. Ничкало [1], А.В. Головач, С.С. Герасименко [3], О.І. Кулинич [4], А.М. Єріна, О.К. Мазуренко [5], П.Г. Вашків, П.І. Пастер [6], Й. Ворст, Ревентлоу [7], В. Грузинов [8].

Мета статті. Розкрити суть реклами та її вплив на споживача.

Виклад основного матеріалу. Добре було б якщо реклама посприяла професійно-технічній освіті допрофесійної підготовки з урахуванням потреб ринку праці. Для задоволення потреб ринку праці потрібно збільшити перелік професій, які потребують підготовки фахівців за замовленням служби зайнятості, чого на жаль, не робиться і в цьому аспекті реклама була б надзвичайно корисною для суспільства і багатьох молодих людей, які вибирають свою майбутню професію і спеціальність для трудової діяльності.

Водночас треба визнати. Із поліпшення підготовки молодших спеціалістів не може бути вирішено тільки за допомогою реклами. Тут

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com